

Oponentní posudek

diplomové práce „Přístup afrických zemí k Mezinárodnímu trestnímu soudu“ předložené Klárkou Egnerovou

K tématu práce (aktuálnost, novost, náročnost):

Předložená diplomová práce v rozsahu 69 stran textu se zabývá přístupem afrických zemí k Mezinárodnímu trestnímu soudu. Téma je bezesporu aktuální, Mezinárodní trestní soud (dále též ICC) začal svoji mezinárodněprávní pouť před několika málo lety, v roce 2002, a jeho případy zatím cílily na africký kontinent. Vnímání tohoto kroku v Africe bezesporu ovlivňuje vnímání tohoto mechanismu a je třeba jej zkoumat. Určité pochybnosti jsem nicméně měla ohledně možnosti pojmout toto téma *právně*, ježto se jedná spíše o téma politologické. Téma je nové, nejen z hlediska časového (posun ve vnímání soudu – od podpory po kritiku – se odehrál v rozmezí několika let), ale i proto, že se jím dosud v České republice autoři více nezabývali. Pro zdejší odbornou diskusi je proto téma přínosné. S ohledem na to, že jde o otázku na pomezí práva a politiky, k níž zároveň není zatím mnoho zdrojů, hodnotím téma jako náročné. Oceňuji, že si jej autorka vybrala.

K formální stránce práce:

Práce je členěna do úvodu, šesti kapitol a závěru, v orientaci v práci napomáhá nejen přehledný obsah, ale i seznam použitých zkratk. Práce je zpracována s využitím primárních i sekundárních pramenů, byť mě zarazil poměrně nízký počet monografií, resp. článků. Rozumím tomu, že téma není v České republice příliš reflektováno, mám ale pochybnosti o tom, že podobný přístup panuje i v zahraničí. Nemalá část zdrojů je elektronických, jako elektronické ale uvádí autorka (možná nadbytečně) i materiály z webových stránek ICC a rozsudky ICC. Další elektronické zdroje jsou pak ale právně málo relevantní (příp. i ze zdrojů, kde je zvažovat, zda lze bez dalšího jejich informace využívat, zda nebudou zkreslené apod.) a slouží jako podklad pro politologické pojetí textu. Jakkoli chápu obtížnost právního zpracování tématu, považuji je pro kvalifikační práci na právnické fakultě za důležité.

Autorka si nepokládá výzkumnou otázku, v úvodu pak uvádí, že cílem její práce je poskytnout čtenáři ucelený výklad a popis postupného vývoje přístupu afrických států k ICC. Musím říci, že absence právně položené otázky je ke škodě práce. Jakkoli práce sama (pro mě s výjimkou kapitoly věnované *ad hoc* tribunálům) směřuje k cíli, jež si diplomantka vytyčila, právní pojetí vidím jen u části práce.

Výhrady mám k jazykové stránce práce. Místy je znát, že původní formulace byla patrně v jiném než českém jazyce „byl dokonce sekretariátem OSN vytvořen model statutu zakládající

tento soud, ale byl příliš ambiciózní pro dobu...“ (s. 7), „Tyto tři skupiny obyvatel, které byly z historického hlediska v Darfuru úspěch tento Soud opravdu založit s ohledem na Afriku a světové společenství jako celek Darfuru velice významné, se snažily upozorňovat na snahy o opomíjení této provincie a taktéž se účastnily různých povstání. Al Bashir nedokázal tyto ozbrojené síly nijak zastavit, a proto nechal zaútočit proti neozbrojenému obyvatelstvu“ (s. 34), příp. jde o nevhodné či špatné formulace „dočasné ztracení přičetnosti“, „smrtící konflikty“, „Tyto občanské společnosti podpořily ICC i přesto, že AU i většina afrických států je velice uznávala a věnovala jim pozornost“ (s. 42), u poznámky pod čarou č. 114 bych ráda od autorky slyšela, co mínila formulací „VB se dělali s Egyptem, ale větší vliv na Súdán měla právě VB“, a ani po víceterém přečtení jsem nepochopila význam pasáže „Častokrát jsou totiž osoby, na které je vydán zatykač Soudem, klíčovými prostředníky při probíhajících mírových procesech. Tím pádem se Soud taktéž podílí na budování míru v zemích, kde má probíhat nebo probíhá trestní stíhání. ICC má tedy potenciál zabránit budování míru v zemích, pokud by nezasahoval přiměřeně“ (s. 37) či mi není v kontextu příslušného odstavce jasná věta „Činili tak od 15. února 2011 po celé Libyi.“ (s. 46). Některé formulace také zbytečně vyvolávají dojem přenesení daných pasáží odjinud (při popisu složení ICC).

Čárky jsou v práci mnohdy používány na místech, kam nepatří, někde chybí slova (s. 8, druhý odstavec, ...), někde používá autorka výraz resoluce, jinde rezoluce, za nadbytečné pokládám uvádění českých překladů latinských právních zásad. U poznámek pod čarou chybí na konci tečka.

Dále mě na více místech překvapilo, že autorka nepoužila primární zdroj (kupř. u otázky dalšího fungování ICTY).

K obsahové stránce práce:

Autorka se v problematice hezky orientuje a práce samotná je v mnohém zajímavá. Zpracovává téma sice místy poněkud popisně, případně méně právně, ale důkladně a dochází k zajímavým závěrům.

Obsahu jednotlivých kapitol se zde nebudu více věnovat, autorka sama je hezky shrnula v úvodu práce. U některých otázek jsem litovala, že se jim autorka nevěnovala více, např. otázka imunit představitelů státům, které nejsou smluvní stranou Římského statutu, což zmiňovala u výhrad, které má Africká unie vůči ICC.

Kromě výhrady k méně právnímu charakteru práce mám pak k obsahu drobné otázky, kupř. na s. 11 autorka uvádí, že soud není absolutně nezávislý, když se dovolává „OSN a potvrzuje stejné cíle a zásady“. Jak by měla vypadat absolutní nezávislost? Nejde zde spíše o hodnotové ukotvení ve stávajícím systému mezinárodního práva? V kapitole 3.4. autorka hovoří o

občanské společnosti, ale uvádí stanovisko prezidenta Zimbabwe, jehož podle mě není vhodné vnímat jako zástupce občanské společnosti. Zaujalo mě také tvrzení ohledně okolností, proč je před ICC souzeno tolik afrických případů na s. 58, přemýšlela jsem o srovnání uvedených dat s tím, jaká je situace kupř. v Asii.

Závěr:

Autorka prokazuje znalost dokumentů a literatury a prokazuje schopnost práce s podklady. Předložená práce je po obsahové stránce poměrně zajímavá, je napsána odborným jazykem, je vybavena poznámkovým aparátem a seznamem literatury. Práce s výhradami splňuje požadavky kladené na daný typ kvalifikačních prací na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Diplomovou práci k obhajobě doporučuji a předběžně ji s výhradou průběhu obhajoby hodnotím spíše jako dobrou.

Práce mě vede k otázkám, které nejsou charakterem tolik právní. Proto si dovoluji se vrátit k jedné, která není pro autorčino pojetí práce klíčová, ale zaujala mě, a v práci se jí diplomantka na jednom místě věnovala, ale spíše popisně (s. 31-33). Mám na mysli výše zmíněnou otázku imunit představitelů státům (zejména v případě, že státy nejsou smluvní stranou Římského statutu). Ráda bych o ní s autorkou více diskutovala.

V Praze dne 10. 09. 2015

JUDr. Věra Honusková, Ph.D.